

● یاد صادق چوبک

«مجموعه مقالات»

● به کوشش علی دهباشی

● نشر ثالث، چاپ اول ۱۳۸۰

● ۶۶۴ ص — ۲۷۰۰ تومان.

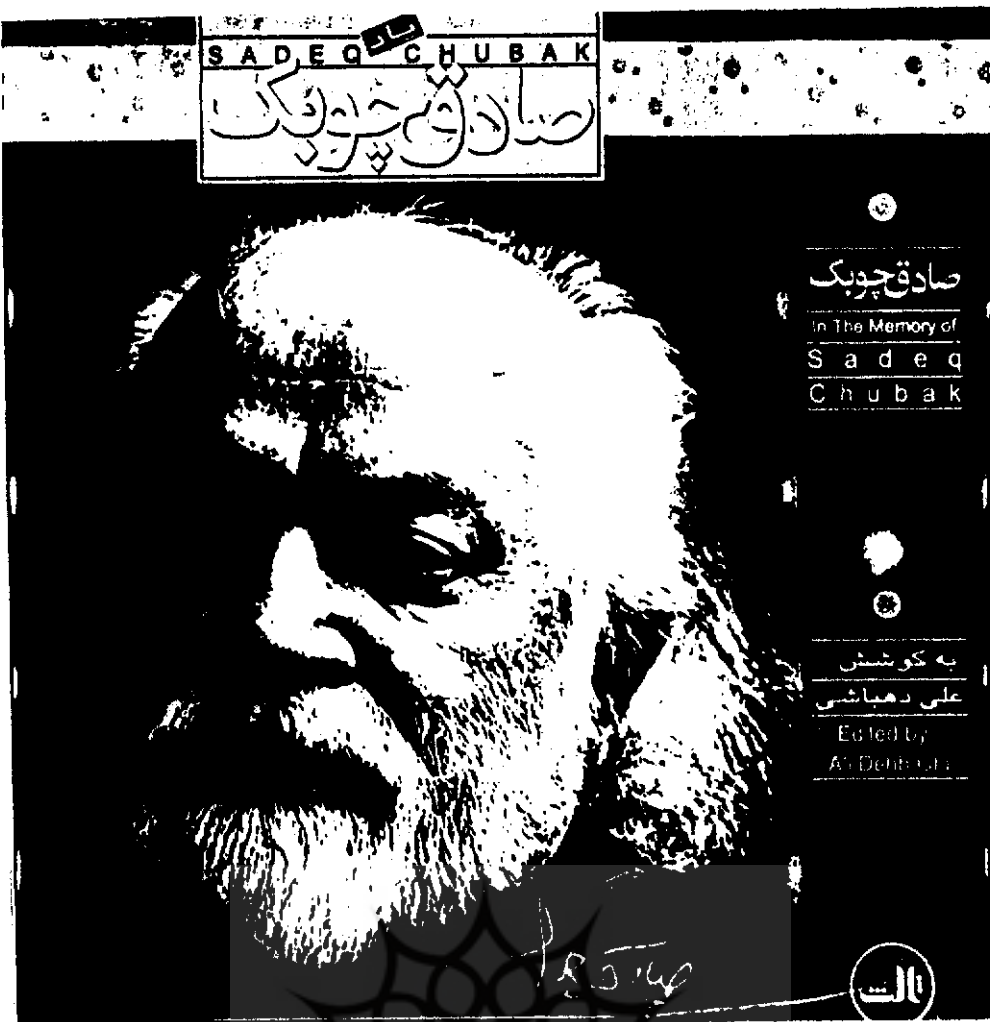
۲۶۷

در تیر ماه ۱۳۷۷، نویسنده‌ای چشمان خسته‌اش را بر این جهان بست که نزدیک به شش دهه در ادبیات داستانی ایران حضوری گسترده داشت. نخستین مجموعه داستان‌های صادق چوبک، با نام «خیمه شب بازی»، در سال ۱۳۲۴ شمسی منتشر گردید. در این مجموعه، داستانی بنام «اسائه ادب» به صادق هدایت، تقدیم شده بود، همین داستان سبب می‌گردد که از انتشار این مجموعه تا ده سال جلوگیری شود. سال ۱۳۲۸ مجموعه داستانهای صادق با عنوان «انتری که لوطی‌اش مرده بود» منتشر می‌شود در سال ۱۳۳۴ چاپ دوم «خیمه شب بازی» با حذف داستان «اسائه ادب» و جای‌گزین کردن «آه انسان» منتشر می‌گردد.

در فاصله انتشار کتاب‌ها، چوبک بعضی داستان‌هایش را در نشریاتی چون «سخن» چاپ، می‌کند و در کنار نوشتن داستان از ترجمه نیز غافل نیست. ترجمه اثر معروف کارلو کولودی با نام «آدمک چوبی» که در ایران به «پینوکیو» معروف است به سال ۱۳۳۴. و ترجمه شعر «غراب» از «ادگار آلن پو» به سال ۱۳۳۵ انجام می‌گیرد که در مجله «کاوش» منتشر می‌شود.

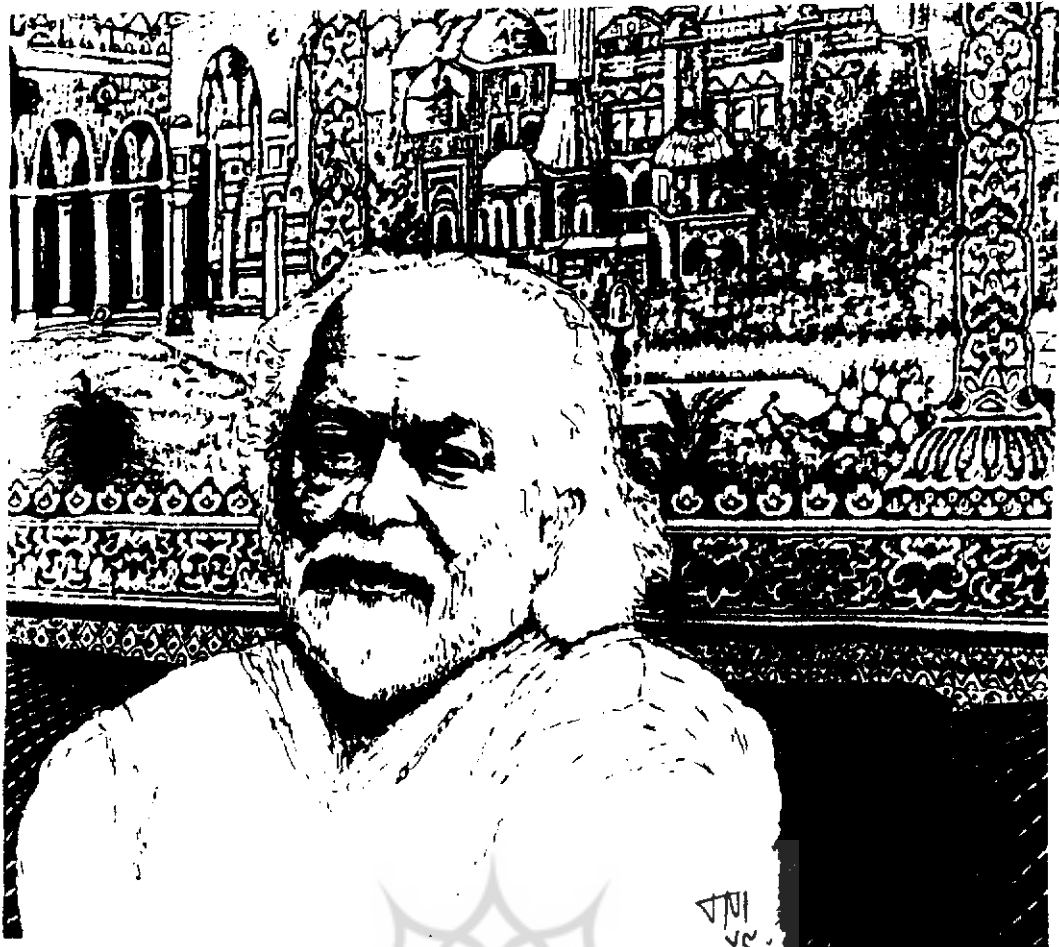
«تنگسیر» در سال ۱۳۴۲ و «چراغ آخر» و «روز اول قبر» به سال ۱۳۴۴ و یکی از شگفت‌ترین و خوش تکنیک‌ترین رمان‌های ایرانی یعنی «سنگ صبور» به سال ۱۳۴۵ شمسی منتشر می‌گردد. بعد از انتشار سنگ صبور، چوبک دیگر اثری منتشر نمی‌کند.

عدم انتشارات آثار، به این معنی نیست که چوبک دست از نوشتن شسته است. وسواس و

سخت‌پسندی صادق در واقع مانع از انتشار بعضی کارهای اوست. بنابر اظهار بعضی دوستان نزدیک، چوبک در این دوره‌ی سکوت حتی به شعر نیز عنایت دارد. در سال ۱۳۷۰، انتشار ترجمه مهپاره از داستانهای عشقی هندو، بیانگر این نکته است که چوبک حتی در انتخاب متنی برای ترجمه نیز آنچنان حساس و دقیق است که حاصل کار او به قول «کاوه گوه‌رین» دیگر ترجمه نیست بلکه تالیف است.* «یاد صادق چوبک» تلاش مبارکی است از سوی «علی دهباشی» سردبیر «بخارا»، که با سخت‌کوشی مجموعه مقالاتی را که می‌تواند پس از این در مقوله «چوبک‌شناسی» مورد نیاز باشد یکجا نثار اهل کتاب کرده‌اند. یکی از مفیدترین فصول این مجموعه نامه‌هایی است که زنده یاد چوبک چند سال قبل از مرگ به دهباشی و گوه‌رین نگاشته و بعضی دغدغه‌های فکری او را نشان می‌دهد. در انتهای نامه‌ی مورخ ۷۴/۱۲/۱ اظهار می‌کند که از نشر نیلوفر و چاپ تازه‌ی (مهپاره) بی‌اطلاع است و بعد در نامه‌هایی که به «کاوه گوه‌رین» نوشته و متأسفانه در کتاب، بدون تقدم و تأخر زمانی آمده‌اند روشن می‌کند که «گوه‌رین» را برای چاپ مهپاره، وکیل تام‌الاختیار خود قرار داده و تأکید می‌کند: «حرف او حرف من و امضای او امضای من است» مکتوب مورخ (۷۵/۵/۱۵) ص ۴۸۶ یادنامه. ولی با خواندن

* مهپاره‌ای از نثر، یاد چوبک

○ طراحی از چهرهٔ چوبک کار بیژن اسدی پور

۲۶۹

تمام نامه‌ها روشن می‌شود که ناشر مهپاره هرگز با چوبک، رفتار خوبی نداشته و نویسنده از او راضی نبوده است. و جملات نامه مورخ ۱۳۷۵/۶/۲۹ «به نحوی بسیار گویا نوع نگاه چوبک را می‌نمایاند به حدی که در کمال نومیدی و یأس می‌نویسد: «نمی‌دانم وضع کتابم به کجا می‌رسد. شاید بروم آن را در تاجیکستان یا سوئد یا هر جهنم درهٔ دیگر چاپ کنم...» «یاد صادق چوبک» مجموعه ایست که اطلاعات کاملی از نویسنده بزرگ روزگار ما «صادق چوبک» را در اختیار خواننده قرار می‌دهد. نویسنده‌ای که اگر در تمام زندگی ادبی‌اش فقط داستان کوتاه (عدل) را می‌نوشت کافی بود تا نام او را در عرصه ادب داستانی ایران جاودان کند...

نشر قطره منتشر کرده است

سرچشمه‌های مضامین شعرا ایرج میرزا

ولی الله درودیان